

I 3 a n g a

Seniai jau atsisveikino su mumis Paukštelis. Bet jo giesmelės ir mintelės pasiliko. Žiūriu vieną, žiūriu antrą kartą į surašytus lapelius. Kokios tše eilės, kokios tše mintys! Būtų naudingos mūsų jaunimui. Bet išleisti nebuvo galima. Paukštelio seselė savo raštelyje prieš didįjį Kârą prâšė dâr palaukti. Ir laukiau. Praûžė kâro metai ir visos priežastys dingo, kurios priešinos leidimui tų lapelių. Bet užėjo kitos. Ir vienos painios po kitų. Ir vis reikėjo nustumt leidimâ. – Taip rašyti mân teko 1924. VI. 12. Buvau priruošęs spaudinimui visâ Paukštelio dainų rinkinêlî. Ir dabar, kliûtiû nebeesant, galima jî išleisti. Tegul tos eilės pasieks jaunimo širdis, kurioms buvo toks artymas Paukštelis.

Tilžêj 1932 m. Rugsêjo mân. 27-d.

Vydûnas.

Paukštelis

Tūli metai praėjo, kai jo nebėra mūsųose. Bet tūli jaunesniejie Prūsų Lietuviai jo dār labai gyvai atsimena. O jo atsimena ir su tikru širdingumu. Pazino jį iš poemelių ir rašinių Tilžės „Naujosios“. Pazino jį kiti iš jaunųjų susirašinėjimo ir iš keliaujantiojo knygyno. O kiti jį ir asmeniškai pazino. Malonū padarė išpūdį savo atrodymu ir savo kalbėjimu bei veikimu. Bet ir buvo matyt, kad jam nelemtas ilgas gyvenimas. Už tai jis ko daugiau rūpinos, kad Lietuvių kraštelis būtų pilnas lietuviško gyvumo. Apie tai jis nuolat mąstė ir svajojo. Tam jis savo širdį ir savo dienas buvo paskyręs. Ne veltui nuėjo jo darbas. Ir gal šis kraštelis jam suteiks daugiau dar reikšmės.

Gimęs jis 1883- mts. 9-Gruodžio ūkininkams - Bajoraitiams Medukalnuose, Isrutės apskrityje, vėliau apsigyvenusiams Balandiuose, Ragainės apskrityje. Tėvų jam duotas vardas buvo Fridrikas.

Balandių kaime jis mokinosi liaudies mokykloje iš mokytojo Brehm'o. Kunigo Thiel'o iš Lenkvietio prikalbami, tėvai sutiko vaiką leisti į mokytojus. Baigusį liaudies mokyklą mokino Palmonų mokytojas Beyraujus. Išbuvo jis tse pusantrus metus. Dalyvavo tose pamokose be kitų vaikų ir kelios Lietuvaitės, kurios jam pasiliko visumet širdyje. Toliau Fridrikasėjo mokslus su Prūsų valdijos pašalpa, kurią kunigas Thiel'as išprâšė Karaliautiaus prepandrijoj. Buvo tse nuo 9-Spâl. 1899 mt. lig Kovo 1901. Tadaėjo mokslus mokytojų seminârėje Karalienėje, netoli Isrutės ir baigė mokslus pavâsaryj 1904 - mts. Tuoju jis gavo mokytojo vietâ Paleitiuose, Silutės apskrityj, kur buvo mokytoju nuo Kovo 1904- lig Gegužio 1906- mt. Iš tse jis tâpo nukeltas į Rukus netoli Pagėgių, kur mokytoju buvo lig Kalêdû 1906 - mt. Jo seselê Emilia jį tse aprûpino.

Ligotas grįžo į tėvų namus. Toliau tikėjos sveikatos rasti
Silėsijos gydymo vietoj Gebersdorfe. Iš tse grįžo, rodos, atsigavęs
Rugsėjo m. 1907 - mt. Bet jau nebebuvo mokytoju. Likosi tėvų
namuose. Valdia jam davė pilną mokytojo algą. Pagaliau rastas
persilpnas mokytojo darbui, tapo paleistas, bet jam buvo pensia
skiriama 30 Mk. mėnesiui. Tik ilgai jam jos nebereikėjo.
Gyvendamas tėvų namuose jis išlengvo vis daugiau silpnėjo. Bet
nesiliovė rašinėjes, kol nemirė 1909-mt. Kovo 16-d. Kaip lavoną
laidojo 21-Kovo, tūli Lietuviai susirinko namuose ir ant kapų. Ir
mūn teko jo atmintiai abiejose vietose kalbėti. Sudėjome vainikus
ant kopo. Daug jų buvo. Ant vieno vainiko juostos buvo rašyta:

Savo širdingai mylimam prieteliui Friedrikui Bajoratiui iš
dėkingos širdies M. K. T.

Ilsėkis saldiai!

Buvai viens karštiausiū sūnū Lietuvos,

Mylėjai Tėvyne širdingai.

Statei sau paminklą ant visados.

Giedodamas šlovnai ir galingai.

Dabar gi miegoki, ilsėkis saldiai!

Darbs tavo nebuvo niekingas.

Jau bunda broliai, jau žvalgos budriai,

Jau aušta mums rytas šlovingas.

Tilžės Liet. Giedotojų draugija buvo į vainiko juostą įrašiusi:

Lietuvai Tu buvai jauna viltis.

Tave mirtis pasivedė.

Vienok viltis mums pasiliko.

Vydūnas

Têvynê _____

Ant kâlno buvus

Buvom ant Birutês kâlno.
Mâtêm jûras. Jos bangâvo.
Kâlno pušys ošê – ošê.

Kâ pasâko jûrû bangos?
Kâ Birutês pušys ošia?
Vis tâ pâtî, kâ senovêj:

Bus, kas bus, kaip tat nulemta!
Siandien esame – banguojam.
Esame, todêl putuojam!
Esame, tai ošti reikia!
Bûdami visi ir veikia! –

Salelê gyva

Pazîstu zemele!
Vaisinga dirva!
Graži ta šalelê,
graži, nors maža.

Ten ošia girelêš,
kad siautia audra,
ten žydi gėlėlės:
graži gyvata

Draugai ten žmoneliai.
Kaip skamb jû kalba!
Ko žib jû veideliai?
Salelê gyva.

Lietuvių Šalis

Šalis paties gražumo,
Ne perplati riba!
Bet ji pilna gyvumo.
Tas krâštas Lietuva.

Gyvena ten žmoneliai.
Vadinasi tauta,
mergelės ir berneliai!
Tas krâštas Lietuva.

Kas dâr gražiau skambėtų,
kaip jû sena kalba!
Kas dâr gražiau aldėtų
kaip jû graži daina!

Kad oš vėlai vėjelis,
kad dingst dienos šviesa,
kad baltuoj tik berzelis,
o rūkuose dirva,

Ir krâštas pilns ramumo,
klausiaus. – Atskâmb daina!
Ak, niekur tiek gražumo!
Graži mûs Lietuva!

Grazus kraštelis

Koks grazus kraštelis,
miels tėvų darželis,
mūsų Lietuva!

Teka ten upelis.
O šale girelės
žydi mūsų laukai.

Kad tekės saulytė,
uždainuos sesytė,
darbą dirbdama.

Ant laukų bitelė
zirz ir kep duonele
nepailsdama.

Girioj ant šakelių
daug dainuoj paukšteliai,
kelia alasą.

Ant pavakarelės
iš ano krūmelio
skamb graži daina.

Myl lakštingalus,
malonius balsus
mūsų Lietuva.

Jai ir aš dainuosiu,
ir jį vis užstosiu,
kol bus mirt likta.

Svetur

Ošia vêjas ir svetur,
gieda ir paukšteliai,
žemê po dangum visur,
ir visur plauk debesėliai –
O tatiau mân šis šalis
nors graži gana,
nors jâ girti turi vis, –
tik ne Lietuva.

Kyla danguna kalnai,
greitai tek upeliai,
žmonės gâli veikt laisvai,
daubos žyd, laukeliai –
O tatiau mân šis šalis –
nors graži gana,
nors jâ prots tur girti vis, –
tik ne Lietuva.

Oras lengvas, sveiks, skaidrus,
lengvi ir vėjėliai,
lengvai ten gyven žmogus,
lengvai tek žodeliai –
O tatiau mân šis šalis –
nors graži gana,
nors jâ prots tur girti vis, –
tik ne Lietuva.

Gamta _ _ _ _ _
_ _ _ _ _

Lakštingalas

Dâr girioj sniegs gulêjo –
ir štai, kaž-kâ girdêjau.
Bet nieko n'isvydau.
Dâr pûtê šilts vêjelis,
dâr giesmininks paukštelis
ten, ten bûs, kur šiltiau.

Bet vėl prieš vakarelî,
girdêjau alaselî.....
Toks aiškus, miels, gražus!
Kieno tas bût balselis?
Ar jau lakštingalelis?
Paukštyt, jau tu pas mus?

Ir taip klausiaus sêdêdams,
kaip jau seniai judêdams:
Paukštyti, paukštutel!
Paukštuti, miels, mažasis,
Paukšteli, galingasis,
dainuok, tšiu!bêki vėl ir vėl!

Regiu

Apie Tave manau –
apie Tave rašau,
Dieve – žmogau – gamta!
O vis dâr nežinau,
o vis dâr n'įsmanau,
kur Tavo prâpradia. –

O tad Tave matiau.
Dabar Tave žinau,
Dieve – žmogau – gamta! –
Regiu, kas – prâpradia! –
Kas ž yra ir a,
mân žiniâ suteikia.

Naktis

Naktis ir jos tyla,
kokia švelni, žvaigždêta!
Rami nakties tamsa,
todêl ir numylêta!

Lyg negyva naktis!
Bet kas dienos gyvybê?
Lyg vienas judesis,
o gi naktis – ramybê.

Daug sopuliû, vargû,
bêdû diena gamina!
Kiek bâdo, kiek skausmû!
Tyli naktis – ramina!

Žiburys ir gnūsai

Stov ant stalo žiburys.
Ir pulkū pulkai,
kaip tik šviesâ pamatys:
kandys, pleštekês, uodai,
lek î liepsnâ; ir ugnis
degin jû sparnus.
Kad ne tuoj diena prašvis,
jie visi ugnyj prazûs. –

Likimas

Kaip skrieja saulês ir tviska žaibai,
kaip žino takus vandeneliai,
kaip lekia žvaigždês ir tvîsta tvanai,
kaip ošia ir šlamstia lapeliai, –

kaip puošias aušra, gražiausi kraštai,
kaip sukelia bangû vėjeliai,
kaip gema iš žaibo tranksmingi griausmai,
iš kanklių graudingi balseliai, –

kaip jûrose, kopose randas kalnai,
kaip kaukarai, kalvos, kupsteliai,
kaip saulei spindėjus sukyla garai,
kaip žiedus gėlių sek grūdeliai, –

taip juda ir žmonės, dievaitiai, velniai,
taip turi giedoti paukšteliai,
taip randasi dainos ir mintys, jausmai,
taip lemta virpėti širdelei. –

Dievas ir Saulē

Dieve! Savo saule visur, kad šalna,
tu šāltāji svietā sušildai!
Sniegais ir ledais kad mūs zemē dengta,
smarkumā jū – pazvilgiu dildai.

Aukštai ant kalnū šauki tu upes,
pakalnēms linksmi nutekēti,
Sviesa, šiluma keli zoleles,
joms duodi jēgū prazydēti.

Kas urvos', kas uolos' miegojo kietai,
išbēg tavo balso vadinti:
tai gnūsai lakioj, bēgioj vabalai,
azu Saliamonas dabinti.

Dainuoja, ryluoja paukštyčiai visi,
kiekvienš savo kalbā vartoja,
o nors kits nedailiai, tu jiems nepyksti,
vistiek ten, kaip giesta, dainuoja.

Dieve! Tu iš saulės liepi vandenims!
Ir kyla, padangėn vadinti.
Liepi tad ir ūkams juodiems
išdžiūvusiā žeme drėkinti.

Ir džiaugiasi viskas, kas troško žemai:
ir žmonės, ir bitys, paukšteliai,
žuvelės ir varlės, žolelės, javai,
žaliuoj samanelės, medeliai.

Tu saulės Dieve, tu Dievas šviesos,
kurio klausosi audros ir vėjai.
Tu savo galybės, šviesybės didios
ir žmogui kibirkštį idėjai.

Jâm vâlios davei pastatyt malûnus,
galybe audrû jais sugauti,
sumâlti grûdelî, sumâžint tvanus,
ir versti žaibus jâm tarnauti.

Su tavo, Dieve, galinga valia,
jis ieško ir randa ir juda;
pabaido tamsybė ši tavo šviesa,
su ja jis sukyla ir buda.

Tu saulės Dieve, tu vienas šviesa,
patsai tu ir amžiu gyvybė.
Ir nieko nėra, kaip tavo žinia.
Tu gėlas – pradžia – amžinybė.

Pamâstymui _ _ _ _ _
_ _ _ _

Ieðkok jêgû – ne tikslû

Tu klausì vis: kâm? Ir ieðkai vis tikslû –
Bet klysti tuomi! Juk ðmogui tû tikslû nêra.
Tiki tai surâdes, kâm vârginas ðmonês,
o tad prieini – ðeðêlis, klaida!

Nêra ir nereikia tû tikslû nê vieno.
Regêjimas tikslas to, ko tau nêra.
Virbelis be tikslo iðaug ið kamieno.
O lêkti tur viskas kaip lêkia kulka.

Ir veikti tur viskas, tur augti ar nykti.
Negimst nieks ið tikslo, gamin vien jêga.
Ir niekad dêl tikslo gyvs grûdas tur dygti! --

Kur kas tiktai stoja, gamin pareiga. –
Jos prieðastys veikia: ir tur, tur îvykti.
Jû bûki ðynys, bûk jû râgana! –

Ko mums reikia

Daryk tu ðî, raðyk tu tâ –
jie paskaitys, pasiðaipys,
pasivaipys, tau kê primîs
ar nusimîs, ausis kraipys,
kê pasakys, gâl dêr raðys,
ir jau gana.

O ko mums reik, ne kart', bet veik?
Mums reik tvirtû karðtû ðmoniû,
laisvû galvû, ðirdiû didiû,
draugû tyliû, jêgû – jêgû,

nedaug kalbû, mums reik darbû!
Tai, ko mums reik!

Šiandien

Žadi, rods, žadi už tėviške veikt,
žadėjai nekartą, žadėjai seniai. –
Gera! – ir nenoriu tave už tai peikt –
bet gi sakyk, ką tu šiandien darei?

Kas dieną po žingsnį, ir auga viltis.
Po žingsnį tik siekin nuzengki,
Lietuvi, kas dieną – ir mūsų' ateitis!
Krutėti, kovoti nevengki!

Netark vis: rytoj! Jau šiandien kovok!
Nors kurdą pateikink, nušveiski!
Aprūpink žirgelį, bėrelį balnok!
Dūr šiandien į žygį paleiski!

Kad vėkars ateis, būs vėkars gražus,
nės būsi pirmyn jau nuzenges.
Atjausi gražiausius gyvatos jausmus,
ir džiaugsies kovoti nevengęs

Uždegsi kitus ir kaip tu atsistos
už Lietuvą, laisvą tėvyne,
už kalbą ir kraują, tiesas Lietuvos,
grazesne neng ši kels gadyne.

Atbus tavo kaimas, atbus Lietuva,
paveikslas kils amžių gražiausias:
Stai širdys liepsnoja, visur jau šviesa,
ūžimas, judėjimas šventiausias.

Tėvų tad kapai gyvybė išduos,
sutirps ir storiausios ledinės,

be rūkū būs krâštas, žydės ir žaliuos,
nieks, nieks jau nebūs nusimines.

Skambės vėl daina, prieisme versmes
giliausiū, šventiausiū svajoniū,
ir tautos nudžiugs, n'apykantâ mes,
nebliks jau pasaulio tyronū.

Tik šiandien pradêk, tuojau atsistok!
Jau šiandien daryk, kâ zadêjai!
Jau šiandien svyruojantiâm rankâ paduok!
Ir dirvâ parengki îdêjai!

Tai kart pažadêjai. Bet ar tai ir būs?
Ar būs kâ zadête zadêjai seniai?
O veikt neužmirški ir viskas atbus!
Gana tu žinai – bet kâ šiandien darei?

Lietuviški zodiai

Negriauti, nebriauti,
nešaukti, nepliaukšti,
krutėti, judėti,
ir ârti, akėti ir sėti
ir laukti,
budėti, stebėti,
regėti, tikėti,
kantrumo turėti,
kentėti, tylėti,
mylėti!

Visur lietuviškai

Visur vis lietuviškai
norime kalbėti;
kâ mylėjo mūs' tėvai
norim ir mylėti.

Visur vis lietuviškai
tautâ uzvaduosim;
kâ saugojo mūs tėvai,
tâ ir mes saugosim.

Visur vis lietuviškai!
Kraujo nemaišykim!
Kaip tėvai taip ir vaikai
grynâ išlaikykim!

Visur vis lietuviškai
kaip tėvai manykim:
Taip giliai, skaidriai, laisvai!
To nepragaišykim!

Visur vis lietuviškai!
Mes – mes neprazûsim!
Ginsimės kaip kart tėvai:
Buvom! Esam! Bûsim!

Mūsū protēviai ir mēs

Kol dār mūs protēviai gyveno,
viens kitā jie lankydavo,
(taip išskaitiau iš rāsto seno)
dažnai jie tai darydavo.

Mokējo dailiai ir dainuoti.
Tik tām ne susieidavo,
kad imt kaimynus apžodiuoti.
Linksmi, liūdnai – dainuodavo.

Noras

Norēti – norēti – norēti!
Tas žodis kaip saulė galingas.
Nės reiškia norēti galėti.
Norėki, žmogau išmintingas!

Norėki, Lietuvi, norėki!
Norėki už brolius kentėti!
Galingas est noras. Pradėki!
Norėki Tėvynei padėti!

Norėki Tėvynei padėti!
Galingas toks noras. Pradėki!
Norėki už brolius kentėti!
Norėki, Lietuvi, norėki!

Norėki, žmogau išmintingas!
Norėti, mat, reiškia galėti.
Tas žodis kaip saulė galingas:
Norėti- norėti – norėti.

Nekeiki!

Kâ tu tuoj nesupranti,
tâ nors greit nepeiki!
Peikdams ilgai negyveni,
ir suprast vos kâ skumbi.
Klysti tenka veik!
Togi dêl: nekeik!

Bangâvimai

Kad gyvendams daug patirsi,
kietâ vargâ kad regêsi,
jo dûsâvimus iðgirsi
ir gyventi nebnorêsi –
per vargus, dûsâvimâ
atsimink, kas est banga!

Arba jei tu daug patirsi,
prâgarâ visur regêsi,
juokâ velniškâ iðgirsi
ir gyventi nebnorêsi –
per vylius, juokâvimâ
atsimink, kas est banga!

Saktarpis

Saktarpis baisus
Lietuvâ slogina,
pila vândenius,
ir ledais baugina.

Saktarpi baisus,
ar vis viešpatausi?
Ar prarysi jau visus?
Ar tu nesiliausi?

Saktarpi baisus,
ar girdi? – Grumena!
Ar matai? Žmogus
dirba ir stiprus gyvena.

Saktarpis baisus,
nieko netrukdytas,
baisia slêges mus,
greit bus išvaikytas.

Saktarpis baisus,
nors jis mus kankino
nors labai nemalonus,
vis dėlto ir pamokino.

Visados žmogus
kas jam skirta, tur atlikti
darbštiai, o tikrai drusus
visa ką sutikti.

Neabejoki

Kâ aš vienas pradêsiu
Prieš vêtâ nepapûsiu.
Veltui daryti bus mano darbai.

O kad aš užgesiu,
numirsiu, prazûsiu,
tautai tada didesni bus vargai.

Ne! neabejoki!
Kol šiltas judêki!
Tautâ apginki, kaip gynê têtai.

Drâsiai šviesos dël kovoki!
Už brolius kentêki!
Vêtâ papûsi! Jis mêtos labai!

200 000

Du šimttūkstantiû Lietuviû,
du šimttūkstantiû liežuviû,
du šimttūkstantiû galvû
o bene ir smagenû!

Negaliu tada suprasti
kâm jie leidias duobe kasti,
patys kâm neim spatūs
ir pabaido duobkasiūs!

V a i k a i _ _ _ _ _
_ _ _ _ _

Vienai Pirmkartei

Tu myli kalbâ mûsiškâ,
lietuviškâ kalbele.
Gera, tai mûsû pareiga.
Tu jâ eini, mergele.

O mûs' kalba mylêtina,
kalbêk ja, kaip kalbêjai.
N'atmesk Lietuviû aptaisâ!
Vis bûk, kuo bût zadêjai!

Tikrai grazu, kas mûsiška!
Kalb mûsiškai mamelê,
kaip josios motuzelê.

Tikrai kas mûs' mylêtina!
Lietuvis miels têvelis
kaip sens jo têtuzelis.

Jurgutiui

Žodžio to: Aš negaliu!
Niekad nesakyki!
Rods, ką veikt, ne vis smagu!
Bet, gali, daryki!

Tu gali, jei tik norêsi!
Juk kiti galêjo.
Ar tu vienas nemokêsi?
Rods jie – netingêjo.

Todêl niekad nesakyk:
Sî ar tâ – nemoku.

Bet pradêk ir sau mânyk:
Kaip aš moku – šoku.

Ir išmoksi, kad pradêsi:
Dâr kitus pavysi!
Nemokêjai, štai mokêsi,
linksmas tai matysi.

Mânytojas

“Greitai langâ uždaryk!
Siaip užges mums žiburys,
o degtukû nêr namiej!
Kur Jonukas tai nulys?”

Ir pakluso greit Jonuks.
Atsisêdo valandele –
rymojo už stalo. –
Kâ galvojo jo galvelê?

Tad priženges vêl langelî –
po šaunokos valandelês:
“Mamut, eikš ir tu žiūrêti!
Neužgeso, mat, žvaigždelês.

O kodêl jos neužgesta?
Juk tik visos jos lauke!
Ar neišputš jû vêjelis?
Mamužele, kodêl ne?”

Kol jauni

Sûnelis:

Kad as bûsiu didelis
tai daudaus as zau valiosiu,
neganysiu tik zâsis –
tai tau maltû sutaposiu,

il suklausiu zas î klvâ.
As padêsiu kamalelez,
Kad sulyna, tai supûva,
il suslamp il tsyp ugnelêz.

Dûkrytê:

Tad as syt uzaudus bûsiu,
mamuzele, al dildi?
Tai loputsû tau nustusiu,
pamazdosiu mâzdinî,
apsilisiu stalmalelî,
tad neplilû mâ lanta,
il nusuntsiu vandenelî,
bûsiu didelê dlûta!

Atspējimui _ _ _ _ _
_ _ _ _

Niekas be manes

Be manes nebût vandens,
vienos tik ledinês,
Be manes nebût rudens,
niekuomet Sekminês.

Be manes nebût ziemos,
neigi vasarelês.
Be manes nebût audros,
nei – gi degtinelês.

Be manes niekad nelytû,
be manes nesnigtû,
be manes nieks nematytû.
Ar tai tau patiktû?

Be manes tu nepasentai.
Tik dël to nepyki!
Nês, nebûtiau, negyventai.
Kas esu? Sakyki!

Tai kursai!

Kaz kurs gyvis aš esu?
Rausvi koji dvi turiu!
Mano snâpas ilgas.
Braidioju po smilgas.

Ne katê, bet pelinêju.
Ne varlê, bet mêgstu jas.
Vilnû ir zabû aš rinkinêju.
Ir zvejoju zuveles.

Nei aš kalvis, o kaliu
ir vaikû neatnešu,
vis tiktai kiaušius dedu.
Ar atspêsi, kas esu?

Bûs sunku

Praêjusiâ žiemâ
aš kart kê radau
užmyniau, paslydau,
kaip ilgs parvirtau,
ir gaidî, ak! margâ
jame pamatiau.
Neilgai betrukus
pats râgâ gavau.
Tas pats atsitiko,
žinau, kart ir tau.
Ispêk, sesužele!
Sakyk, kê manau!

Pašiepa _____

Ne pasaka

Daug žmogus, mat, gâl išmokti:
Vâlgyt, gerti, melsties, vargti –
gerinti, kaip reikia pievâ,
apie dangû, apie Dievâ –
apie ângelâ, šetonâ –
pakalbêti;
pašnekêti –
kaip reik lenktiesi prieš ponâ,
kad Žibuos' reik garnizono,
kad reik naujo peticiono,
kiaulês ko jau taip atpigo,
ir kaip žiemâ tiek prisnigo,
kad Lietuviai nyks kaip nyko,
suzinot tûliems pavyko;
kits dâr net išmokst skaityti.
Bet lietuviškai rašyti –
kas mane tai išmokytû,
tas daugiausia padarytû.

Linkêjimas

Ak, šimtâ metû kad patektai,
visas dantis ir palaikytai,
neprivalytai patvoriais bêgioti
dantû savûjû ten ieškoti!

Viskā uz Lietuvâ!

Ar vis taip tolyn,
Lietuviai, sapnuosim?
Ar neisim pirmyn?
Ar neišmiegosim?

Ar mes amžinai
tik “kalbâ mylêsim”?
Kur meilês darbai?
Kada mes pradêsim?

Ar tai jau gana:
Supykt ant skriaudêjû?
Ar kils mûs’ tauta,
kad pykstam – ant vêjû?

Ar priešininkai, tikim,
pabûgs mûs’ rûstumo?
Niekad! N’apsirikim!
Mums reikia darbštumo!

Ar vis taip tolyn
mes knarksim be dârbo?
Nežengsim pirmyn?
Ir mesime garbe?

Ar turtas: kalba,
Lietuviû vienybê,
Lietuviû dora,
jausmû dar gilybê?

Kad eis taip toliau,
paims mums kas mûsû,
kas buvo gražaus,
Lietuviû ir – Prûsû.

Prûsietiai, sakykit,
kada mes pradêsim?
Ir kaip,- užmanykit! -
kâ žâdam, tesêsim?

Ir tâ pasakykim,
kâ norime duoti!
Be to - išmanykim -
nêra kuo vaduoti

“Kâ? Kâ? Kâ jis sâko?
Atduot pinigêlî?
Mân reikia tabâko
ir kitko, žmogeli!”

“Ne! Ne! Te jau žûva
Dora ir kalbêlê!
Tebûna, kaip bûva -
“mân piniginelê!””

Grazumas?

Mâžos kojytês,
baltos rankytês,
lopû skrybêlê!
Ak tai mergelê!

Kokios kurpaitês,
pirštinêlaitês?
O kleiduzelê?
Ranktarûrelê.

Kûns suklastuotas,
protas aprumbuotas!
Dingo rûtelê,
dingo dorelê!

Vysts geležinis!
Zieds nemedinis!
Išverstskûrelê!
Ak, tai mergelê!

Genys mângas

Ant šio svieta margo
daug džiaugsmû ir vargo,
daug sotiû karâliû,
vargû daug ir daug skarmâliû.

Ant šio svieta didio
ledo daug ir slidio,
daug gražiû kalnynû,
daug purvû, lûgynû.

Ant šio svieta gaila,
daug ir proto – kvailo,
išpûstû daug pilvû
ir mažai – matai – galvû.

Ir šis svieta mini – mini:
Daug yra vaikinû,
daug meiliû mergeliû,
o laimingû – gâl ir bus poreliû

Laisvê, lygybê, broliškumas

Žmonės esame, ir lygūs,
tinginiai visi.
Viens prieš kitâ, oi kaip dygūs,
godūs ir – kvaili!

Ponuose buvus

Daug pasaulyje galvotiû,
daug šaltinių išminties,
ponai, puikiai apsitaise,
žino visa, kad stebies.

Tik per daug tu jų neklauski –
nieko, kas kasdieniui rūp,
nieko, kas nepaprasta.
Ir neklausinėk: kodėl?

Nės, kaip vakar tai dariau,
jie paradėjo baisiai juokties,
durniumi mane vadino,
kâm ir dešimt išmintingû
nepaspėtų atsakyti.

Ir nuleidau nosį savo:
Ak, kad būtiau pons ir aš!

Atminimui _____

Lietuvaitê

M..ei K

Visur tamsu – tik ant stalo
šviesus žiburys.
Visur tylu – tik ant sienų
zirzê musês vakaro posmus.
Vienas atsirêmes,
rašau ir rašau...
ant popieriaus balto...
ir mintys plaukia...
Bet štai, kaip nuostabu!
Nuo savo râšto nuklydau.
Ir, ypatinga, iškart išvydau

Mêlynakiužė,
skaistâširdužė,
gelsvakasaite,
– Lietuvaite –
rausvaveidele,
dainininkele,
tave, mergele.

Mano Saulelei

M..ei K. atminimui 1907 – IX. 1.

Meilei savo akimi
kartâ î mane žvelgei tyli.
Ir dabar, kur tik einu,
visados tave regiu.

Lyg būt saulê švietianti
î akis pataikiusi.

Nusikreipes dâr ilgai,
tad visur jâ pamatai.

Toks tai aš. Nors tu toli,
bet visur dvi akeli
vis matau, nors tik trumpai
mân kaip žaibs tu sušvitai.

Vis lyg î mane žiûri,
ir lyg širdî mân supi.
Kâm saulėlê, tai darai?
Širdî mano gâl matai?

Mano būti negali!
Saulê žmogui pertoli.
Tu laiminga, o mane
gulintî regi varge.

Mân aplink naktis tamsi.
Jâ tik tu nušviest gali.
Ir kaip žaibs man sušvitai,
âmžiams tuo palaiminai.

Šviesk saulele, šviesk šviesi!
Švieskita aki abi!
Teku tamsios ūkanos
neapniaukia jû šviesos!

Mûsû Girênas

(Drs. Georg'as Sauerwein'as, gimes 1831 mt. I. 15–d.
mieste Gronau'juje, Hannoverêje, mires 1904 – XII. 16–d.
Kristianijoje, Norvêgû mieste.)

Lietuva ant visados!
Tarê mûs' Girênas.
Lietuva ant visados!
Tarkime kiekvienas.

Lietuva ant visados!
Mes tave užstosim!
Už tave ir visados,
Lietuva, kovosim.

Lietuva ant visados!
O kas ting, teeina!
Bet kiti mes visados
seksime Girênu.

Paminklas

Pentšiuko atmintiai

Neilgai jis dainâvo!
Neilgai! Jî mirtis
dainuojantî pagâvo.
Bet dainos' gyva jo širdis.

Tauta _____

Didumas dâr ne galybê

Lietuviû tauta,
tu ne per maža!
Nêra per maža nê dulkelê.
Lakštingals paukštiuks,
ar jis ne mažuks,
o jo kaip galinga dainelê?

Kad skâmb jo balsai,
tai tyl milžinai
ir lenkias net žemês valdovas:
Sujunda žmogus,
ir auga vidus,
išgaišt išdidos ir lydovas.

Lietuviû tauta,
tu ne per maža!
Didumas nereiškia galybė.
Prieš jį nesustok!
Dainuok ir kovok,
ir savo pareikši savybė.

Juk nieks, kad kiti
neng tu smarkesni!
Kalnai dėl didumo tur griûti.
Verta mûs' tauta,
mûs' kraujas, kalba,
mes gâlim ir norime bûti.

Rauda

Zalia žemelė,
zalia pievelė,
bet tamsūs tie žmoneliai.

Aug, aug žolelė
ir žyd žiedeliai,
bet tamsūs jų proteliai.

Ir šild saulelė
laukus, girėlę,
n'atsildo jų širdeliū.

Salta širdelė,
tamsia galvelė
dār mūsų Lietuveliū.

Jau giest paukšteliai,
jau aušt dienele,
bet tamsios jų galvelės.

Liūdni laikeliai,
liūdnos mintelės
šiā išverzė dainelė.

Skamba dainelės
visū tauteliū,
tik mūsų tyl dainelė.

Raibas strazdelis –
ir vyturelis –
ir miegās Lietuvelis.

Išauš dienele, –
pragys mergelė,
pabus ir mūsų tautelė.

Trys âmžiai

Kâ jûs sakytût,
sentêviai mûsû,
kartâ gyvene,
dêl šiû laikû.

Dêlei vangumo,
dêliai tuštybês,
dêl nedrâsumo
jûsû vaikû?

Ar bûtû dziaugsmas,
ar bûtû gêda,
jums tat, kas mes:

Vaikû bêdnumas,
jûjû paikumas,
dâr gi durnumas
vaikû vaikû?

O jûs, kê sakysit,
Jûs, mûsû ainiai,
po šimto metû
dêl šiû laikû?

Dêlei tingumo,
dêl nevienybês,
dêlei bailumo
têvû – têvû?

Ar bûs jums dziaugsmu,
ar bûs jums gêda,
ar gâl jums skausmu,

têvû aklumas
têvû godumas,

têvû tamsumas
têvû têvû?

Sâpnas

Kart pailses aš sêdêjau
pagrabyj po jovaru.
Grâzû vâkarâ regêjau,
šlamštê vêjas tarp šakû.

Vakaruos' saulelê nyko,
temê pamazu dangus,
žmonês nuo darbû parvyko,
skubinos pasiekt namus.

Krûmuos' ten lakštingalêlis
kêlê meilû âlasâ.
Nuo kelmuzio švelns balselis
minê, kad tše Lietuva.

Ir pro šalî Namunelis
savo vedê vilnužes,
o penkias ten sapnuželis
atsivârê valteles.

Kur keliaujat valtuzelês
Ar sugrîšit vėl kada?
Ar parvešite naudelês,
šelpsit mûsû Lietuvâ?

Ir arti jom pravažiuojant,
suvadžiojau jû vardus.
Joms iš lengvo prasiûbuojant,
pagalvojau, ar ir bus,

kâ vardai tie pranašavo.
Vards pirmosios tai – Viltis.

Ar ir krovinių vis tavo
mūsų turės pilnai širdis?

Ar antroji, tu – Laisvybe,
būsi turtas mums brangus?
Ar tretioji tu – Lygybe,
kart ištiesi bėdnužius?

Ar išnyks iš mūsų paikystė?
Ar vėl meilė viešpataus?
Ketvirta atplauks – Brolystė?
Ar Lietuviai tą atjaus?

Jei taip bus tai vards penktosios
sklys po svietą: Lietuva.
Jeigu mintys, tos gerosios [tai yra gerosios],
džiaugsis mūsų pašalpa?

Bet štai rūkai ir pakilo
iš pasvietių vokiškų. –
Laivuzeliai greit išdilo.
Visgi – nors lengvu balsu –

Tokie žodžiai pagarsėjo:
Darbštūs būkit! Niekada
dėrbas neišeis ant vėjų,
tai jau amžina tiesa.

Tik vis dirbkit nesiliove, –
kad būtų žmonija laisva,
kad išnyktų syk vergovė,
tad atgys ir jūsų tauta.

Tik vis dirbkit už teisybę,
skelbkit meilę brolišką!
Vykdykite vis lygybę
vėjužiu, o ne audra! –

Viltiai sau neleiskit žûti,
tad įvyks tikra dora.
Tikt kas pūva, tur pargriūti.
Dirbkit! Amžina – jėga! –

Kietą žodį tad girdėjau.
Gėlas buvo tū sapnū.
Simts perkūnais nuskambėjo:
Kad nebūtū tinginiū!

Pabudau... Stai rūkai nyksta,
rytū ardo juos šviesa,
lyg nauja tiesa įvyksta:
Dirbkit! Amžina – jėga!

Atgys

Girdėjau suokele:
“Lietuviū menka –
sunnyks veik tautelė!
Jau ji per sena.”

Gėl būt, Vokieteliai,
jūsiskis sena,
bet mums kaimyneliai,
dabar tik žiema.

Dar truks valandėlė,
būs šalta gana.
Bet kinta gamtelė –
atgys ir tauta.

Rudens viltis pavasaris

Rudens vėjai ūžia:
Apsiniaukia dangus –

nebšvietia mūs saulēlē,
paliko vienus mus. –

Laukai – tie pilniejie –
nupliko ūmai,
teliko razienos,
jas dengia rūkai.

O mediai zāliejie
pamete lapus!
Išlākstē paukšteliai,
darzēlis tylus.

Nutilo balsēliai,
nebzydi gamta.
Dār buvo ir – gaišta
kaip tu, Lietuva.

Ak ne, Lietuveliai?
Mān sopi galva.
Stai dygsta rugēliai.
Ko lauk Lietuva?

Grīš vēl sauluzelē,
atgims vēl gamta!
Atgims Lietuveliai.
Atgims Lietuva!
